

Veri Analiz Platformu (VAP) Sitesinde Yayımlanan Kripto Varlık Piyasasına İlişkin Verilerin İzinsiz Olarak Kullanımı Hk.

<https://www.kvhs.tr/> URL Kodlu internet sitesinde Kripto Varlık Piyasasındaki güncel istatistiksel verilerin paylaşıldığı ve bu verilerin Veri Analiz Platformu "VAP" üzerinden Kurumumuzun kullandığı şablonlar, veri sıralama yöntemleri ve sunuş şekli taklit edilerek "aşırma" yoluyla aktarıldığı tespit edilmiştir. Bu bakımdan aşağıda öncelikle VAP'ın hukuki nitelendirmesi yapılacak ve ardından buna bağlı olarak Kuruluşumuzun sahip olduğu hak ve yetkiler tespit edilecektir.

Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş., kanun ve yönetmeliklerle kendisine verilmiş görev kapsamında sermaye piyasalarına ilişkin verilerin tek noktada toplanmasını sağlamaya yönelik elektronik bir veri bankası oluşturmak, Kurulun belirleyeceği ilkeler çerçevesinde verilerin kullanımını sağlamak ve merkezi kaydi sistemde yer alan veriler başta olmak üzere sermaye piyasası ve finansal piyasalarımızdaki verilerin analizi, modellenmesi ve öncü göstergelere kaynak veriler sağlanması için çalışmalar yürütmek üzere Veri Analiz Platformunu kurmuştur. Bu platform üzerinden finansal piyasalara ilişkin veriler, kendine özgü şablon, sıralama, akış ve analiz şekli ile paylaşılmaktadır. Dolayısıyla VAP'ı hukuki anlamda veri tabanı¹ olarak nitelendirmenin uygun olacağını değerlendirmekteyiz.

Hukukumuzda veri tabanı korunmasına ilişkin olarak Fikir ve Sanat Eserleri Kanun'unda ("FSEK") iki maddeye yer verilmiştir. FSEK 6'ncı maddenin 11'nci fıkrası² ve

¹ Veri tabanı, belli bir sistem veya metod dahilinde düzenlenmiş elektronik, mekanik veya herhangi bir vasıta ile erişilmesi mümkün eserlerden, verilerden veya diğer materyallerden oluşan derlemeler ve koleksiyonlar için kullanılan bir kavram olarak tanımlanmaktadır.

² "**Madde 6** – Diğer bir eserden istifade suretiyle vücuda getirilip bu esere nispetle müstakil olmıyan ve aşağıda başlıcaları yazılı fikir ve sanat mahsulleri işlenmedir:

1. Tercümeler;
2. Roman, hikaye, şiir ve tiyatro piyesi gibi eserlerden birinin bu sayılan nevilerden bir başkasına çevrilmesi;
3. Musiki, güzel sanatlar, ilim ve edebiyat eserlerinin filim haline sokulması veya filime alınmaya ve radyo ve televizyon ile yayıma müsait bir şekle sokulması;
4. Musiki aranjman ve tertipleri;
5. Güzel sanat eserlerinin bir şekilden diğer şekillere sokulması;
6. Bir eser sahibinin bütün veya aynı cinsten olan eserlerinin külliyat haline konulması;
7. Belli bir maksada göre ve hususi bir plan dahilinde seçme ve toplama eserler tertibi;
8. Henüz yayımlanmamış olan bir eserin ilmi araştırma ve çalışma neticesinde yayımlanmaya elverişli hale getirilmesi (İlmi bir araştırma ve çalışma mahsulü olmayan alelade transkripsiyonlarla faksimileler bundan müstesnadır.);
9. Başkasına ait bir eserin izah veya şerhi yahut kısaltılması.
10. (Ek: 7/6/1995 - 4110/3 md.) Bir bilgisayar programının uyarlanması, düzenlenmesi veya herhangi bir değişim yapılması;

EK 8'inci madde³ ile veri tabanı sahiplerinin haklarının korunmasına ilişkin iki önemli düzenleme getirmektedir.

Türk Hukukunda veri tabanları; Özgün Veri Tabanı (FSEK 6/11'nci madde) ve Özgün Olmayan Veri Tabanı (FSEK EK 8'inci madde) olmak üzere iki ayrı şekilde korunmaktadır.

FSEK'in 6/11'nci maddesinde belirli bir amaca göre ve özel bir plan dahilinde verilerin seçilip derlenmesinden bahsedilerek özgün niteliğe haiz veri tabanı "eser" olarak kabul edilmiştir. Bu bağlamda içeriklerinin seçilmesi ve düzenlenmesi itibarıyla fikri yaratıcılık ürünü niteliğini taşıyan ve çeşitli araç ve yöntemlerle erişilebilen veri tabanları özgün olarak kabul edilmektedir. Özgünlük taşıyan veri tabanlarına hukuki koruma sağlanmasının nedeni kendisinin bir hususiyet taşıması, başkalarının yararına sunulması itibarıyla kendi başına fikri bir ürün olmasından kaynaklanmaktadır.

Özgün olmayan veri tabanlarının ise eser olarak nitelendirilmesi mümkün olmadığı gibi, bunların seçimi ve düzenlenmesi itibarıyla fikri hukuk kapsamında korunmaya değer özgün niteliklerinin de bulunmadığı kabul edilmektedir. Ancak, bu verilerin derlenmesi, toplanması, doğruluklarının test edilmesi ve sunulması için göz ardı edilemeyecek miktarda büyük yatırımlar yapılmaktadır. Bu nedenle kanun koyucu özgün olmayan veri tabanını "eser" olarak nitelendirip telif koruması sağlamasa da ekonomik gerekçelerle veri tabanı yatırımcısının veri tabanının meydana getirilmesindeki ekonomik değer arz eden büyük ölçekli emek, zaman ve parasını korumayı amaçlamaktadır. Dolayısıyla EK 8'inci

11. (Ek: 7/6/1995 - 4110/3 md.) Belli bir maksada göre ve hususi bir plan dahilinde verilerin ve materyallerin seçilip derlenmesi sonucu ortaya çıkan ve bir araç ile okunabilir veya diğer biçimdeki veri tabanları (Ancak, burada sağlanan koruma, veri tabanı içinde bulunan veri ve materyalin korunması için genişletilemez).

İstifade edilen eserin sahibinin haklarına zarar getirmemek şartıyla oluşturulan ve İşliyenin hususiyetini taşıyan işlenmeler, bu kanuna göre eser sayılır"

³ "**Ek Madde 8-** (Ek: 3/3/2004-5101/26 md.) Bir veri tabanının içeriğinin oluşturulmasına, doğrulanmasına veya sunumuna nitelik ve nicelik açısından esaslı bir nispet dahilinde yatırım yapan veri tabanı yapımcısı, ayrıca, veri tabanının içeriğinin önemli bir kısmının veya tamamının; a) Herhangi bir araç ile herhangi bir şekilde sürekli veya geçici olarak başka bir ortama aktarılması, b) Herhangi bir yolla dağıtılması, satılması, kiralanması veya topluma iletilmesi, Hususlarında bu Kanunda sayılan istisnalar ile kamu güvenliği, idarî ve yargı işlemlerinin gerektirdiği istisnalar dışında izin vermek veya yasaklamak hakkına sahiptir. Veri tabanı yapımcısına sağlanan koruma aleniyet tarihinden itibaren onbeş yıldır. Veri tabanının içeriğinde esaslı bir değişiklik meydana getiren ve yeni bir yatırım gerektiren, nitelik ve nicelik açısından yapılan her türlü ekleme, çıkarma veya değişiklik sonucu bu yeni yatırımdan doğan veri tabanı kendi koruma koşullarına hak kazanır. Bu maddede tanınmış hakları ihlâl edenler hakkında bu Kanunun 72 nci maddesinin (3) numaralı bendi hükümleri uygulanır."

maddede veri tabanının içeriğinin oluşturulması, doğrulanması veya sunumuna esaslı bir ölçüde yatırım yapmadan bahsedilerek veri tabanı başlı başına özgün bir eser niteliğinde olmasa bile verilen emeğin karşılığı olarak özgün olmayan veri tabanı koruması esası getirilmiştir. Bu bakımdan FSEK m. 6/11'nci maddede özgünlük/hususiyet taşıyan veri tabanı koruması esası varken, EK 8'nci maddede seçilip derlenmesinde bir orijinallik bulunmayan fakat alın teri teorisi kapsamında yapılan yatırımı karşılıksız bırakmayan bir koruma mekanizması bulunmaktadır.

Özgün veri tabanları FSEK 6/11 gereği "eser" olarak kabul edildiği için eserden kaynaklanan maddi ve manevi hakların ihlali halinde eser sahibi FSEK 66, 67, 68, 69 ve 70'nci maddelerde yer alan korumalardan istifade edebilmektedir Buna göre talepler, Tecavüzün Men'i (Önlenmesi) davası, Tecavüzün Ref'i (Giderilmesi) davası, Maddi tazminat (FSEK m. 68 ve 70) ve Manevi Tazminat (FSEK m. 70) ve Cezai Yaptırımlar (FSEK m. 71-72) olarak sıralanabilir. Özgün Olmayan Veri Tabanı ise FSEK kapsamında "eser" olarak kabul edilmediği için bu ürünler üzerindeki hakların ihlali halinde FSEK'in eser sahibinin haklarını koruyan hükümlerinin uygulanması mümkün değildir. Zira bunlar eser olarak kabul edilmemektedir. Bu durumda EK 8'nci madde çerçevesinde içeriğinin oluşturulmasına, doğrulanmasına veya sunumuna nitelik ve nicelik açısından esaslı bir nispet dahilinde yatırım yapılmış olan veri tabanlarının içeriği veya önemli bir kısmı, üçüncü kişilerce "a) herhangi bir araç ile herhangi bir şekilde sürekli veya geçici olarak başka bir ortama aktarılması" veya "b) herhangi bir yolla dağıtılması, satılması, kiralanması veya topluma iletilmesi" halinde verilerin satılmasını, kiralanmasını veya topluma iletilmesini engelleme hakkı bulunmakta ve genel hükümler çerçevesinde talep hakkı (haksız rekabet hükümlerine göre) doğmaktadır.

Yukarıdaki bilgiler ışığında öncelikle VAP'ın özgün bir veri tabanı mı yoksa özgün olmayan bir veri tabanı mı olup olmadığının tespiti yapılmalıdır. Bu kapsamda VAP'da yayımlanan verilerin kendine özgü şablonlarla, derleme yöntemleriyle, verinin hangi sıralama ile sunulacağını tespit ve tayiniyle ve kendine özgü grafik yorumları ve sunuş şekliyle yayımlandığı dikkate alındığında özgün bir veri tabanı olarak değerlendirilmesinin uygun olduğu düşünülmektedir. Diğer taraftan VAP'ta yayımlanan verinin kendisini MKK üretmemektedir. MKK, kripto varlık piyasasında yapılan işlemlere istinaden ortaya çıkan verinin derlenmesi, toplanması, anlaşılır hale getirilmesi ve kamuya açıklanmasında kendi personeli ve sermayesi ile büyük bir yatırım yapmaktadır. Kısacası alın teorisi kapsamında bu verinin derleniş şekliyle ortaya çıkarılmasında yatırım yaparak emek ortaya koymaktadır. Bu yönüyle VAP, özgün olmayan veri tabanı olarak da değerlendirilebilecektir. Bu bakımdan VAP'ı kanaatimizce her iki veri tabanının özelliklerini de içerisinde barındıracak şekilde sui generis bir veri tabanı olarak nitelendirmenin uygun

olduğu düşünülmektedir. Bu bakımdan VAP hem özgün veri tabanı olarak eserden kaynaklanan telif hakkına dayalı korumadan istifade edebilecek hem de özgün olmayan veri tabanı haklarına dayalı korumadan istifade edebilecektir.

Ayrıca somut olayı hukuka uygunluk sebepleri bakımından da değerlendirmek gerekir. Kanun koyucu veri hizmetlerini yerine getirmek üzere MKK'ya görev tanımları yapmış ve MKK'da bu hizmeti yerine getirerek VAP üzerinden istatistiksel verileri kamuya açıklamıştır. Pekâlâ kamuya mal edilen verilerin üçüncü kişilerce kullanımı tek başına hukuka aykırılık sebebi teşkil etmez. Fakat somut uyuşmazlıkta muhatap site VAP'taki verileri VAP'ın kendi fikri ürünü niteliğindeki şablonlar, grafikler, analizler ve verinin akış şeklini kullanarak paylaşmaktadır. Bu yönüyle FSEK 6/11'nci madde kapsamında eser hakkının ihlali niteliği taşır. Diğer yandan derlenen verinin nitelik ve nicelik açısından esaslı ve önemli bir kısmı kopyalanarak "aşırma" yapılmıştır. Bu bakımdan da FSEK EK 8'nci madde kapsamında özgün olmayan veri tabanı haklarının ihlali yapıldığı kanaati hasıl olmaktadır.

Bu bilgiler çerçevesinde, sitenin sahibi gerçek veya tüzel kişiye ihtarname çekilerek site içerisindeki içeriklerin FSEK 6/11 ve EK 8'nci madde kapsamında veri tabanı haklarının ihlali niteliğinde olduğu ve içeriklerinin derhal kaldırılması, aksi halde hem FSEK hem de genel hükümler ışığında gerekli dava ve suç duyurularının yapılacağı hususunun ihtaren bildirilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Arz ederiz.

Saygılarımızla,